

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

295. An Regulares possint dispensare in irregularitate contracta ex
homicidio occulto? Ex p. 11. tr. 2. & Misc. 2. r. 26.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

luntatum, & illicitum, est ita occultum, ut nullo modo sciri, aut probari possit, probabile est apud aliquos posse Prælatos Regulares, super irregularitate propter illud contracta, dispensare. Ratio est, quia etiam est apud illos probabile, posse Episcopos in prædicto casu dispensare, ac per consequens etiam Prælatos Regulares, qui quasi Episcopalem habent iurisdictionem. Neque obstat Concilium Tridentinum, *sess. 24. cap. 6.* ubi dispensatio in homicidio voluntario, etiam occulto negatur Episcopis; exponunt enim Concilium de homicidio voluntario occulto, quod aliquo modo probari potest, vel de illo, quod factum est per insidias, aut proditorie, *iuxta cap. 7. sess. 14. eiusdem Concilij*, *Auila de Censuris part. 7. d. 6. sect. 3. dub. 5.* Miranda *2. tom. Man. quest. 8. art. 10* Extat etiam privilegium Pij V. concessum Congregationi Cassinensi, ut habetur *tom. 2. Bullarj inter Bullas Pij V. num. 129.* ubi conceditur Prælati istius Congregationis facultas dispensandi cum Subditis in omnibus casibus, & ob quemvis excessum, & delictum publicum, vel occultum, casu, seu data opera, quomodo libet ab eis, & singulis, etiam homicidium voluntarium seu membri mutilatio, &c. intellige in foro conscientie tantum, & dummodò tale homicidium factum non fuerit post ingressum Religionis, & semper sint in illa permanfuri, donec vixerint, ut in eadem Bulla expressè declaratur. Cautissimè ergo in hisce casibus procedendum est. Addiderim etiam pro maiori cautela, quod si hæc, quæ dixi probabilitatem habent, tantum intelligenda sunt de homicidio voluntario, hoc enim genus homicidij adeò enorme, & malignum est, ut nunquam debeat credi eius dispensatio concessa in quibuscumque privilegijs, nisi expressè mentio fiat de illo. Huculque Lezana; cui adde Pellizzarium in *Man. Regular. tom. 2. tract. 9. cap. 3. sect. 4. quest. 23. 24. & 27. qui numer. 140.* putat probabile

Sup. hoc in Ref. seq. §. verù, ad me-
dium, à vers.
Hæc senten-
tia, & in tom.
5. tr. 5. lege
doctrinam
Ref. 137. & in
tom. 3. tr. 3.
ex doctrina
Ref. 34. fig-
nâter ad me-
dium §. Se-
cundum, &
magis late in
§. Sed ego.

* Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Ref. 171. §. vi. & eufim in alio vers. eius not. & melius in to. 9. tr. 7. Ref. 123. paulo post incipim, à vers. Et ita doctores.

* tum quia excommunicatus, aut suspensus ex delicto omninò occulto, non tenetur abstinere ab usu Ordinis, ne se prodatur, ut dicunt omnes; teste Natarr. *cap. 27. num. 239.* sicque constat Ecclesiam nolle penam externam infligere ob delictum omninò occultum; nec adhuc ullam penam exterioriorem intulit contra delictum omninò occultum; licet enim excommunicatio incuratur statim ob delictum omninò occultum exterius commissum, quoad privationem suffragiorum, quæ est occulta, ac secreta; ac participationem Sacramentorum: cum in tali casu excommunicatus possit se ingerere, ne se prodatur, ac infamet. Ita Pellizzarius nominatim contra me. Sed puto non esse discedendum à sententia, quam docui; & puto sententiam Castri, & Pellizzarij non esse pro-

babilem, cum sit contra communem Doctorum sententiam, & contra Stylium omnium Tribunalium Romanæ Curie.

3. Nota etiam, quod Pater Pellizzarius *ubi supra* querit, an restrictio facta in Tridentino *suprà*, ne dispensent Episcopi super irregularitate ex homicidio voluntario occulto extendatur ad mandantes, aut consulentes tale homicidium, ita ut hi dispensari non possint super irregularitate contracta ex eo quod mandarunt, aut consulerunt homicidium voluntarium. Et notat aliquos asserere, negativam sententiam posse probabiliter sustineri, ex Anania, *c. 2. de Cler. pugn. in Duello*, putante non dici propriè homicidam, nec committere homicidium, nisi eum, qui factò occidit, non mandantem, nec consulentem, licet declarari debere statuta loquentia de homicidijs, & committentibus homicidium: idque non dissentire Sanchez *lib. 1. mor. cap. 10. num. 44.* qui sustinet consulentem non contineri, quoad irregularitatem in iure sub nomine committentis, homicidium, nisi etiam consulens in iure exprimat; sicut verè interdum exprimitur; quod si admittatur, quoad irregularitatem in loco supracitato Tridentini consulentem, & mandantem non contineri; maximè cum simus in materia odiosa, quæ non debet ampliari. Ita Pellizzarius. At ego adhæreo contrariæ sententiæ cum Toledo, *lib. 1. cap. 82.* cum mandans, aut consulens homicidium, *cap. 2. de Cler. pugn. in duello*, dicatur perpetrare homicidium; & Tridentinum indistinctè loquente de perpetrante homicidium: maximè cum *cap. Multa. res. de Senr. Excomm. §. Ille etiam*, verè committere dicatur delictum: cuius mandato fit. Et hoc etiam fateatur Pellizzarius *ubi supra*.

4. Sed an idem dicendum sit de consulente mutilationem, Doctores, quos citat, & sequitur Sayrus de *Censur. lib. 6. cap. 16. num. 11.* & alij affirmatiuè respondent, asserentes, consulentem mutilationem, ea secuta effici irregularem, sicut efficitur consulens homicidium, eo secuto, quæ videtur esse communis Doctorum, fundata in illa æquiparantia homicidij, & mutilationis. At ego probabiliter alibi cum Io. Pappolito, Cornejo, & Baunio docui, consulentem mutilationem non esse irregularem, quia irregularitas non incurritur nisi sit in iure expressè & Canones solum consulenti homicidium decernunt irregularitatem: qui proinde non debent extendi ad consulentem mutilationem valdè ab homicidio differentem, & etiam in penis non fiat extensio à simili, seu à paritate rationis, ut dictum est, immò neque à maiori-tate. Et ita hanc sententiam nouissimè mordicus sustinet me citato Pater Bossius, *tom. 1. par. 2. tit. 1. §. 4. n. 1362.*

RESOL. CCXCV.

An Regulares possint dispensare in irregularitate contracta ex homicidio occulto? Ex p. 1. tr. 2. & Milles. 2. Ref. 26.

§. 1. Pater Bruno *part. 1. tract. 5. cap. 4. propos. 1.* affirmatiuè respondet, & firmat hanc Conclusionem: quod potest Sacerdos Regularis dispensare Sæculares super omnibus irregularitatibus occultis, super quibus Episcopus ex concessione Tridentini dispensat, ac consequenter in quibusdam irregularitatibus ex homicidio voluntario, iusto vel iniusto contractis.

2. Probat hoc ex Privilegijs Eugenij IV. Sixti IV. & Pauli III. Ex quibus, ait ipse, sequitur primò, quòd hæc facultas dispensandi extenditur ad irregularitates, in quibus potest Episcopus dispensare,

dispensare, ita vt quicquid iure communi potest Episcopus super irregularitatem dispensatione, possit Sacerdos Regularis per istud privilegium. Ait enim Pontifex, se illis concedere facultatem dispensandi toties, quoties opus fuerit super quacumque irregularitate, Ordinario referuata. Cumque Episcopus possit relaxare irregularitates, quae ex quibusdam defectibus naturalibus, aut alias inculpatis, vt aliquando cum quibusdam illegitimis, quoad aliquos Ordines, aut quoad illorum vsum, iuxta illa quae tradit Emanuel Sa; ita cum illis poterit Regularis Confessor similiter dispensare, dummodo super his sententia non fuerit lata; quia tunc requiritur dispensatio solemnis, quae Regulari Confessorio non conceditur.

3. Sequitur Secundò, quod Regularis poterit dispensare in illis irregularitatibus quae ex proprio peccato oriuntur, in quibus potest Episcopus dispensare (verbi gratia) cum illo, qui aliqua censura irregulari ex eo quod membrum mutilauerit; cum iuxta citatos Emanuele Sa, Rodericum & Suarez (qui ad hoc affert declarationem Cardinalium) illam facultatem habeat Episcopus, sicut etiam super irregularitate ex homicidio casuali contracta, quia Episcopus potest in illa dispensare, vt tenent Nauar. cap. 27. num. 193. Henric. cap. 19. num. 7. Auila de Conf. part. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 2. concl. 2. Diana part. 4. tract. 2. de Irregularitat. resolut. 7. 2. Ac denique potest dispensare in illa irregularitate homicidij casualis, etiam publica, ad Minores Ordines, & Beneficium simplex suscipiendum; quia id potest Episcopus, vt tenent Henriquez citatus num. 2. cit. 1. in cap. 57. de Excommunic. num. 1. & citatus Auila concl. 3.

4. Sequitur Tertid, extendi hanc facultatem ad irregularitates, quae non erant Ordinario concessae in tempore illius Privilegij Sixti V. nam illa particula irregularitas referuata, se extendit etiam ad eas, quae postea Episcopo referuatae sunt, seu referuantur, iuxta ea quae tradita sunt de absolutione a censuris referuatis.

5. Verum non leuis difficultas est si Confessarius regularis potest dispensare super irregularitate homicidij voluntarij omnino occulti: vt autem solvatur, notandum est duobus modis homicidium dici occultum, vno modo, quod ita occultum est, vt à nemine possit in notitiam hominum adduci, nisi à solo occidere. Secundò modo, quod potest per alium aut alios ad notitiam hominum venire: Hoc posito, quidam respondent per tale homicidium omnino occultum non iudici irregularitatem Hae sententia est multum probabilis, quam videt apud Mirandam de Ministris Gener. iurisdict. quae 8. art. 10. & ideo occultorem non indigere dispensatione, Sed quia contraria est probabilior, & communior, ideo respondetur iuxta eam posse Confessarium antedictum dispensare super dicta irregularitate primo modo occulta; quoniam Episcopus potest super illa dispensare, vt tenent Couarruias, Abbas, Castrensis, & Angelus à citato Miranda allegati, & Bañes 2. 2. quae 40. art. 2. dub. 4. Vivaldus & alij, sed Confessarius Regularis eadem quoad hoc facultate pollet ac Episcopus, ergo id similiter potest.

6. Nec obuias, Tridentinum vetare, & prohibere Episcopo dispensare super irregularitate homicidij voluntarij occulti; nam respondebitur Concilium loqui de homicidio non omnino occulto; sed tantum de illo quod ad iudicium, & notitiam hominum deduci potest, & probari, vt optimè respondit Tam. VII.

det in eadem materia citatus Miranda: nec refert quod illud homicidium voluntarium sit iustum vel iniustum, quia in vtroque est par ratio. Hucusque Bruno.

7. Et in fauorem eius sententiae ego alibi plures alios adduxi, quos tamen improbaui, & nunc Bruno improbo, nec eius sententiam audeo Regularibus consilere neque Episcopis quoad irregularitatem homicidij occulti, & modo vt supra explicatum est.

Alibi in Resolutionibus praeteritarum annotationum huius Ref. & in alijs.

RESOL. CCXCVI.

An saltem irregularitas vera bigamia, & interpretatiua sit dispensabilis à Praelatis Regularibus cum suis subditis?

Et an bigamia praefata possit dispensari à quocumque Confessorio Ordinis ex privilegio Sixti V.

Et an saltem Generales Religionum possint dispensare cum suis subditis in bigamia ex concessione Sixti IV. facta Carthusiensibus?

Et an Praelati Regulares per quandam concessionem Pauli III. possint semel singulis annis prima die Lunae Quadragesimae dispensare cum suis subditis in omni irregularitate, quavis occasione, vel causa contracta; vbi nihil excipit, neque bigamiam, neque homicidium voluntarium, &c. de qua in Bullario?

Et notatur posse praedictos Praelatos dispensare cum suis subditis super bigamiam similitudinariam eo modo, quo possunt Episcopi cum suis subditis. Ex p. 4. tr. 2. Ref. 63.

§. 1. Negatiuè respondet Rodriguez & alij, quos citat & sequitur Barbosa de potest. Episc. part. 2. allegat. 49. num. Bartholomaeus de Vecchis in praxi nouit. disp. 9. dub. 15. numer. 2. Tamburinus de iure Abbat. tom. 2. disp. 17. question. 3. numer. 2. Ratio est, quia in privilegijs semper censetur excepta bigamia, nec inuenitur privilegium, quod hoc concedat Praelatis Regularium, ergo, &c.

2. Verùm his non obstantibus Auila de cens. part. 7. disp. 8. dub. 4. conclus. 8. & Henriquez libro secundo de matrimon. cap. 6. num. 11. in glossa lit. V. docent Religiosos dispensare posse in bigamia praefata non solum à Superioribus, sed etiam à quocumque Confessorio Ordinis, & hoc ex privilegio Sixti V. Vide etiam Petrum Cornejo in 3. part. D. Thom. tractat. 5. de irregul. disp. 10. dub. 1. in fine.

3. Sed hoc privilegium non esse ita clarum, tenet Tamburinus vbi supra, & alij, vnde adducam aliud ex Hieronymo Rodriguez in compend. regul. resolut. 16. num. 14. vbi sic ait. Nota cum Portel. in addit. ad dub. regul. ver. dispensare, num. 5. quod Praelati Regulares per quandam concessionem Pauli III. de qua in Bullario, possunt semel singulis annis prima die Luna Quadragesimae dispensare cum suis subditis in omni irregularitate, quavis occasione, vel causa contracta, vbi nil excipit, neque bigamiam, neque homicidium voluntarium, quae solent excipi privilegijs, vnde cum nec lex, nec Princeps distinguat, nec nos distinguere debemus, quae sententia tamquam pia & probabilis potest in praxi sequi, licet opposita sit tutior, & conformior menti Pontificum, qui semper bigamiam excipiunt iuxta stylum Curiae. Ita Rodriguez vbi supra, & ita hanc sententiam tenet etiam nouissimè Petrus de relig. Praelat. tom. 2. quae 2. cap. 5. §. 3. num. 99. Non reticeam etiam hic adnotare quoddam, vt notat Portel in dub. regul. ver. dispensare, num. 4. in compend. Societ.

Sup. hoc supra in Ref. 292. §. Notandum est, & in eius not.

Sup. hoc supra in Ref. 292. §. Notandum est, & in eius not.

